

Fr. F. Kautzwaldi nim.
Eesti NSV Riiklik
Reamatukogu

R 2023

15. aastakäik

Artik number 15 top.

Meie Mats

Nr. 124.

Laupäeval, 31. detsembril (13. jaanuaril 1917.) 1916.

Nr. 124.

Uue aasta õõsel. Sane walajad.

Uasta lõpul.

Lõpule läheneb werine, werine aasta — walupäewade summa, mis raiunud kända paljude rinda ja tabanud mõndagi mända, pildudes, puistades neid kui tormihoog laasta...

Läheneb lõpule — järele jättes jälga, millele tajandust tarwis, uut jõudu ka waja — jõudu, mis jõudaste parandaks vastusteaja, waigistaks juba me südames peituvat nalga!

Mida meil tulewit toob — kes seda wõib teada? Lume ta on ja illatus temas wast peitub, fiiski me sammud kõil wõtame temasse seada...

Toogu ta surma, toogu ta difi ja marju, toogu ta ahastust, nii et ju süda meil heitub — taewalik saatus — meid wõta ju tiibade warju!

H. Põld.

Kadunud poeg.

Elisbeth Borcharti roman. (Järg 7.)

„Sina oled omale woli wõtnud minule kõil welda, mis aga tahad. Juba ammu oletsin ma sellele halatsemisewäärt seisukorrale lõpu peale teinud, kui —“

„Kui sa iseoma naha eest poleks kartnud,“ sõhwas adwokat lõitawalt wahela. „Ära unusta, et see sina oled, kes mind nii kaugele on wiinud.“

Naisterahwas wajas raskelt tooli peale tagasi.

„Süüdistä aga edasi. — Mina olen ju sinu küüsis.“

Ta wajutas filmad finni ja jäi liikumata paigale.

Adwokat Grunow litfus huuled wastamisi. Siis kõhatas ta.

„Lita mind weel lord, tädi, ja tead, ma kaotasin suu- rema summa.“

Beate Wegner ajas enese jälle sirgu.

„Juba jälle? Sinu tegewus on ju nii suur, et rikas mees wõiks olla, kui see õnnetu kirg sind ei hulutaks.“

„Ja kui ta nüüd mind hulutab,“ andis Grunow toorelt wastu, „ja mis tehtud, see ei lae ennast muuta. — Annad sa mulle selle summa?“

„Ma ei wõi seda. Ma olen sulle juba nii sagedaste ja nii palju annud, et mul omalgi enam suurt pole.“

Adwokat naeratas imelikult.

„Ma mõtlen, et sa seal riklas majas omale ikka mõne kopika korjata said.“

„See on kõil juba wälja antud, sinu süü läbi.“

„See raha ei pea sinul kaduma minema. Mul on parajaste protsesis käsil, mis mulle palju sisse toob, kui selle wõidan.“

„Sa ei wõida.“

„Ohoh! Kudas arwad sa seda teadwat?“

„Sa mõtled sellega muidugi Hoffmani protsesi Schneideri wastu?“

„Jah.“

„Sina tead ju üsna kindlaste, et sinu kaitsealune süüdlane on.“

„Sahaha! Mis see asjasse puutub! Tema saab õiguse, ütlen ma sulle, aga — see peab tal kalliks minema. Sahaha!“

Tema naerus oli midagi wastikut, toorest.

Beate Wegner ei wistanud. Nähtawaste mõtles ta põhjalikumalt seda asja läbi. Alki näis tale midagi meelde tulnud olewat.

„Hans.“

„Noh, tädi?“

„Sina wõiksid õige ka lord naisewõtmise peale mõelda.“

„Tühja kõil.“ Adwokat pahwatas naerma. „Sina oled

naljakas, tädi. Wõi oled sa samasugune, nagu kõil teised wanad naised, kes muud ei mõtle, et kudas aga kosjasi sobitada?“

Beate ei teinud sellest pilkest wäljagi.

„Just nagu sa küllalt kaua juba poisimehepõlwe poleks pidanud! Sina oled juba kolmkümmend wiis aastat wana, ära seda unusta.“

„Ei, seda ma küll ei unusta, aga oma wabadust ma sellepärast ikkagi weel ei ohwerda.“

„Sina maitse oma wabadust laialt, see on õige. Aga oma kasu peale sa siin ei mõtle.“

„Ma ei teaks tõeste, mis kasu wõiks mulle abielu tuua?“

„Suurt warandust, wabanemist kõigist muredest!“

„Aha, sa mõtled, kui raha pärast naine wõtta. — Hm, ega see raha ei oleks! Kuid, rikkaid pruutisi ei ole nii naljalt saada — wõi — on sul ehk mõni teadupärast?“

Tädi wiiwitas mõne sekundi.

„Jah.“

„Seal olen ma aga uudishimulik. Kes see on?“

„Inge — Helmbrecht.“

„Ah! Seda — paned sa mulle ette?“

Beate waatas teisele, atnast wälja.

„Inge peab nüüd täiskaswanud olema! Juba lapsena — ma nägin teda lord juhtumisi — wõis arwata, et temast hästi ilus neiu tuleb.“

„Juhtumisi?“ päris adwokat luurawalt.

„Ära päri nii rumalaste, Hans.“

„Ja sa arwad, ta oleks rikas küllalt — minu jaoks?“

„Ta on ainuke pärija — kui kadunu tagasi ei tule. Aga

sega ei ole mõelda. Rahelateist aastat on mööda läinud ilma et temast midagi kuulda oleks olnud. Ta on kustil hukka läinud wõi surnud.“

„Hukka läinud — surnud.“

Adwokat Grunow ütles neid sõnu nagu peast segane ja tema filmad omandasid äkki tühja, tardunud läike.

„Hans.“

Ta tultatas: „Mis sa tahad?“

„Ma arwan, sa näed päisepäewa ajal und. Mõuab see meelitaw ettepanel siis nii suurt järelmõtlemist?“

Küll, surmawa wihtamise pill tabas Beatet. Naisterahwas lõi selle pilgu all wärisema, aga ta naeratas fiiski.

„Jah — igatahes,“ ütles Grunow pillamisi, iga sõna rõhutades. „See tahab järelmõtlemist, küpset järelmõtlemist pealegi. Ma usun — ma jätan enese parem sellest määgust wälja.“

„Kudas soowid — teistti ma sind aidata ei wõi.“

Seal astus adwokat üsna tema ette ja ta filmad wälkustid

„Sul ei ole muud meeles — kui, ainult mind aidata?“

"Ei, mis võiks mul muud veel olla?"
 "Lekkis rõhuw waheaeg. Beate tõmbas rätiku, nagu külma pärast wäriseb, tihedamalt ümber õlabe.
 "Ma ei usalda sind," tähendas advokat wiimaks.
 "Siis ära tee seda." Beate lehtitas õlasi. "Minul on üsna ütstoit."
 Jälle tõusis ta ülesse ja tegi liigutuse ukse poole.
 "Jää paigale," käskis advokat.
 Naisterahwas jäi tahtmata seisma ja pööras tema poole.

"Sina annad mulle selle summa — täna, kohe — kui ma nõus olen katset tegema!"

"Jah — sest see oleks see ainuke kindlustus, et ma selle raha kord jälle sinu käest tagasi saaksin."

"Ja — kui ta mind ei falli?"

Beate waatas iseäraliku pilguga tema otsa.

"Seni oled sa ju eestujulitult mõistnud neiude südameid võita."

Grunow ohkas.

"Jah, neid on palju olnud, aga —"

"Ei mingisugust aga, Hans. Sina oled üsna ilus pois. Sinus on midagi, mis iseäranis üsna noortele neidudele, nagu Inge üks nendest on, meeldib; ma ei tea, kuidas ma seda nimetama pean — midagi julget — võitwat — huwitawat — filmawaates, terwes ülesastumises."

"Sahaha — tänan selle meelitus eest — sa kirjeldad ju mind suurepäraselt, tädi. Rahju ainult, et need head omadused sinu peale nii vähe mõju suudawad awaldada. — Nõnda siis, noored neiud, arwad ja, hakkawad mul lõnga? Kui ma ainult teaksin, kus ma oma, sinu poolt nii armastusewääriliselt määratud, pruuti tundma võiksin õppida. Buchenauses ei wii mind kümme hobustki mitte."

"Seda pole sul wajagi. Helmbrechtidel on suwemaja Misdroys ja iga suwe saadawad nad seal mööda. Täna wu on nad juba seal."

"Kust sina seda tead? Minu teada ei käi sa enam ammu Helmbrechtidega läbi."

"Mul on aga linnas veel mõned head tuttawad. Need kirjutasid mulle. Nendel on ju vähem kui asi tähtis. Wõi mis seal wäikeses pesas muud uudisiti võib olla! — Sina woiad enesele nii siis puhtaega — sõidad Misdroys'se, jaad juhtumisi Helmbrechtidega kokku, lähined nendele — — muu tuleb juba iseenejst."

"Sa oled erakorraliselt tark, tädi, ja juhid mind nii wäga mõnufaste. Rahju ainult, et sa minu laelast ka seda wiimast ja raskemat osa ära wõtta ei saa."

"Ei tea, kas see sulle nii raste saabki olema, kui sa nüüd mõtled. Kui sa teda kord näinud oled, ei saagi ehk enam muud, kui tema peale mõelda."

"Ja millal käsid sa mind ära sõita?" ja pillaw naeratus hõljus advokadi huulte ümber.

"Niipea kui võimalik. Homme — ülehomme."

"Ja kes ajab wahapeal minu asju siin Berlinis?"

"Hans, ma arwan, sa tahad wiimaks kõik kohustused oma õladelt ära minu peale weeretada. — Just nagu see ütkinda sinu asi ei oleks nende eest muretseja," hüüdis preili Wegner nüüd karsitult.

"Noh, hea küll," tähendas Hans poolhabelikult. "Tähtsamad profesfid palun ma kohtus edasi liikata — — wahemate jaoks on mul asemil. Ainult üht pean ma sulle veel tähendama: asi, mis meie tänasele seletusele põhjust andis, tuleb veel enne minu äraõitu diendada. Njame selle joonde."

"Minuigipoolet. Kuid mina lijan omaltpoolt tingimise juure, et mulle selle laenatud summa kohe peale pulmi Ingega tagasi annad."

"Süüwa. Ma olen nõus."

"Tule minuga minu pangapidaja juure, seal wõid ka kohe wõlatähle alla kirjutada."

* * *

See oli juulikuu keskpäewadel, kõigesuuremal hooajal Läänemere supeluspäikades.

Sõja läbi wõidetud wabaduse mälestustuju P. A. Ühisriikides.

Misdroy päikesest palawal rannal woogasid kõikfugu kujud edasi ja tagasi, osalt uhkeis riietes, osalt lihtsais hommikuriietes.

Rahelst, kolmele wi wi ka jalgaupa juttu westes jalustasid supelwõerad rannal, kuna puisteele ehitatud pawiljongis muusikatoor mängis.

Rand oli siin pawiljongi ääres, supelwõeraste kogumisepunktii, üsna madal, laugemal eemal aga lerkis ta astme wiisi kõrgemale.

Ja suwemajad seifid poolpeidetuna siin metsas üstikult. Ainult nende walget wäriwi seinad walgendasid metsarohelstuses siit ja sealt wälja.

Üks nendest suwemajadest oli laubanõuniku Helmbrechtii oma. Tema atendest paistis lainetaw meri ja kõigelähemas läheduses hoowasid saledad männid waiguldõhna wälja.

Juunikuu algusest peale oli Helmbrechtide perekond siia asunud ja siinseid mõnufasti maitnud.

Nii kaua kui elu veel waitsem oli ja kõik supelwõerad kohale polnud jõudnud, olid Inge ja tema ema üsna tihti pawiljongi juure ja ranna ääre wiitwa peatee oma jalutuspäigaks walinud. Nüüd, kus rannatorw rannatorwi ääres seifis ja rand wõerastest toredates riietes moodidamidest ja peentest herradest kubises, wiibisid nad parema meelega oma suwemaja läheduses. Üht kiitasti metsateed kaudu pääses ka sealt otse rannale. Siia olid nemad, nagu ka mõned teised suwemajade omanikud, oma rannatorwid üles seadnud ja maitsefid siin seda suurepäraast looduselil, eemal supeluspäiga harilikust woogawast elusti.

Puhkufel peale lahingut.

Tõde otstjad.

Sa otstid tõde, teda
ei ole ilma sees,
kõik paendub, murdub, waob,
siin järjest wale ees.

Kõik määrused ja käsud —
mis tähendus neil on?
Kas wahest nende kannul
käib ilmas tõde, õnn?

Sa orja, ära küsi,
miks elu pole hea,
sest muidu kauaks teda
ei järe sul ülepea.

24. 10. 16. W. Jürisson.

Inge oli oma harilikult hommitusupelusest tagasi tulnud, see tähendab, oma rannatorwi juure walge liiwa peal mere ääres. Proua Helmbrecht ootas teda siin juba harilikult waraeinega, katko kannu ja wõileibadega. Inge maitstes mõlemaid süidiste ja ema rõemustas nähes, et tütrele hea isu jälle tagasi on tulnud.

Alguses oli ta Ingega päris hädas olnud: ei maitse-
nud temale enam ei söök ega jook, ja näokarw jäi kahwa-
tuts, filmad tuhniks. Kuid kosutaw mereõhki tegi imet, ja
kui Inge weel suplemas hakkas käima, lõi ta silmanähtawalt
uueste diitsma.

Minult see isääraline tõsidus ei tahtnud taganeda, ja
kuigi Inge wahelt naeris, siis ei olnud see enam wana,
rõemus lapjenaer, mis igatihele, kes seda kuulis, nagu päitele-
tiir südamesse woogas.

Kui Inge oma waraeine lõpetanud oli, heitis ta ranna-
liiwa peale maha, et päite tema suplemisest jahedaid liikmeid
soendaks. Unistawalt waatas ta woogudesse, mida mõdu-
kas läänetuul walgete wahuharjadega kalda poole ajas. Alla-
line mõnamine, wähe wahelduw, aga ikka uute wärwi-
warjudega pilt. Kaldal kuulduw lainete ühetooniline kohin
mõjus heategewalt tema erkude peale ja ta unistas seal-
juures, ilma et millegi isääraliku peale oleks mõtelnud,
wiibis nagu poolunes.

Ena istus wahapeal rannatorwis, oma näputöö kallal
ametis. Tema mõtted pöörasid Inge pealt tagasi mehe peale,
kes nüüd ihe armastusewäärilise seltsilise käetõrwal pikemat
jalutuskaiku tegi.

Kui imelised ei ole mõnikord saatuseeed! Seal tõi
nüüd juhtumine tema poja endise sõbra Misdroy'se, see
tundis õnnetu isa rannapiiesteel ära, lähenes temale, wae-
walt küll aimates, kui heategewalt niisugune elaw mälestus
leinaja isa peale pidi mõjuma.

Mispärast ta ennaft nii kaua eemal hoidnud, miks ta
korralsti tema juure pole tulnud, wanu mälestusi elustama,
oli Helmbrecht tema käest küsinud.

Ta arwanud, et see mälestus isale walus on, ja selle-
pärast hoidnudki ta eemale, oli selle peale adwolati Grunow,
Berlinist, wastanud. Kui ta teda aga nüüd juhtumisi siin
puiesteel näinud, pole ta ennaft enam tagasi hoida suutnud
ja alustanud jällegi tutwust.

„See oli õige tegu teie poolt, ja ma loodan, et meie
nüüd jälle tihemine kokku saame.“

„Ma olen nõuks wõtnud kauemaks ajaks siia jääda,
herra taubandunil.“

„O, see on ju wäga ilus. Mul on hea meel, et teiega
oma Georgist rääkida wõin.“

Ta Helmbrecht oli ta kaasa oma suwemajasse kutsumud
ja oma naise ja tütrele kui oma poja kõigeparemat sõpra
esitlenud. Sellena oli tal juba eesõigus sõbraliku ja lahke
wastuwõtmise peale. Proua Helmbrecht ei lastnud ta sellest
puududa. Ta terwitas adwolati lahkest ja palus teda ennaft
siin nagu kodus tunda. Sest abikaas näis selle kokkusaamise
üle nii wäga rõemus olewat, et ta juba sellepärast tõi tegi,
mis wõis.

Sellest saadik oli adwolati Grunow sagedaks, jah, iga-
päewafeks külalises rannamajas saanud.

Ta oli armastusewääriline pimedas mehe wastu ja ei
wäsinud kunagi tema eest hoolitsemast. Ta oli temale juhiks
ja seltsiliseks jalutuskaikudel, ta jutustas temale pojast, kui
nad weel koolisõbrad olnud, nii mõnegi lõbusa loo, mis nad
seltsis toime pannud. Ei ialgi muul kombel, kui ainult
kõigesuurema sõpruse ja austamisega kõneles ta temast.
Tema sellekordse süü sisse ta ei uskunud. Ta nimetas seda
tumedaks juhtumiseks, selgitamata mõistatuseliks. Ülepea tuli
sellest kõigest paaril korral juttu, ilma et lähemalt asja oleks
puudutatud, nii ühest kui teiselt poolt.

Sel korral, kahetsateist aasta eest, kui see hirmus lugu
sündis, oli ju isa sõpra igakülgset üle kuulanud. Temalt
ja tema tädit, kes sel korral tema majas puuduwa pere-
naise kohusi oli täitnud, oli ta selle järele tõotuse wõtnud,
ei sõnatestki enam kellegile selle üle lausuda. Seda olid
nad ka seni truult pidanud. Ei ainustki sõna, ainustki
tähendust ei olnud wälja läinud, ja seda ei suutnud Helm-
brecht neile kudagi küllalt suureks teenuseks lugeda.

Kümme aastat ei olnud ta nendest elumärkigi kuulnud.
Seda suurem oli nüüd rõemus jahmatus jällelelmisel.
Hans Grunow oli ju peale oma tädi see ainuke, kes tema
kurba saladust tundis, ja seisis juba sellepärast temal lähe-
mal, kui iga teine. Aga ta leidis temas ka wäga armas-
tusewäärilise, huwitawa wahe.

Ka proua Helmbrecht ei suutnud adwoladi külgetõmba-
wusest täieste wabaneda; ainult Inge näitas täielikult puu-
tumata olewat. Ta oli ja jäi alati ühesuguseks tõsiseks,
mõdukaks ja jahedaks. Ükski märk ei annud ära, et see
mees, kes nüüd igapäew nende majas käis, kõigewähematti
teda huwitaks, Grunowi kõigesuuremaks kahetsuseks. Ajata

tegi ta kõik mis võis, et neidu oma waimuteramusega kõita, kõit tema wäikesed kunstid, mille abil ta tihti naiste südameid wõitnud, jäid Inge peale mõjutaks.

Kolm nädalat oli ta nüüd juba Wisdroy's, ilma et oma plaanides ka sammuwõrki edasi oleks jõudnud. Ta teadis wäga hästi, et midagi temale kahjulikum ja tahtisawam ei võiks olla, kui see, kui tema salafuowideft ja plaanideft enneaegu märku saadaks. Et ta ülepea midagi tundis, ja nimelt ärawõitmata kirge selle ilusa, külma neuu järele, seda nimetas ta ise küll naeruwääriliseks, ei suutnud aga siiski ennaft sellest tundmuseft wabastada. Juba siis, kui ta teda esimest korda näinud, oli neuu iselaadiline ilu teda nõnda kütkestanud, et ta selle mõju all otse unustas, misugused kawalad plaanid teda siia toonud. Ta ei ihaldanud nüüd enam rikkast pärijat üksinda, ta ihaldas teda ennaft selle palawa armastuse ja raudse piiswusega, mis eesmärgile wiima peab ja wiibki.

Inge istus ilka weel unistades rannal, ilma et tal temasse puutuwaft põlewaft ihalduseft aimdufti oleks olnud. Ükki ärkas ta sellest ja sai tähepanelikuks, hästi tuntud häält läheduses kuuldes.

„Sia lähines Grunowi läädrwal nende seisukohale, ja kuna tuul sealtpoolt oli, kuulis Inge üsna selgeste, mis nad rääkisid.“

„Katsuge seda lord, ma olen sellega nõus“, kuulis Inge isa ütlewat. „Tuul ei ole kange ja, nagu teie mulle ütlesite, ei ole ka lained suured. Kartmises ei ole sellepärast mingit põhjust, ja Inge on juba ammu seda nii ihaldawalt joowinud.“

Nende sõnadega olid mõlemad mehed rannakorwini jõudnud, kus proua Helmbrecht istus. Grunow kergitas teretades kiwarat.

„Elizabeth“, hüüdis Helmbrecht heas tujus. „Adwokatiherra tahab meil Inge ära wiia, mis ütled sina selle kohta?“

Inge oli üles karanud ja ema ning meeSte juure astunud. Ta nägu oli isa sõnu kuuldes tumepunaseks läinud ja süda põhjus hirmunult, nagu haifutaks ta hädaohtu.

Grunow kumardas kõigesuurema aupakkumisega tema ees.

„Armuline preili — ma tulen täna ühe palwega.“

„Misuguse?“ küsis Inge aralt.

„Armuline preili awalbasid hiljuti soowi, purjepaadiga sõita. Täna on selleks hea wõimalus. Tunni aja pärast läheb laewnik Larsen oma purjepaadiga merele. Sinna mahub 12 inimest. Kas teie ei sooviks mind oma saatjaks wõtta? Oma luba teie isa juba selleks andis.“

Inge waatas üle tema wabutawa mere peale. Adwokatidil oli õigus; ta oli hiljuti seda soowi awaldanud ja tulise heameelega oleks ta ka selle järele teinud. Juba ammuft aega oli tal taltsutamata ihaldus wälja lainetawale merele sõita, ennaft woogawateft laintest kanda lasta. Ruid täna hüüdis kõigest himusti hoolimata nagu hoitaw hääl tema sees: ära tee seda mitte. Ta wõttis seda häält kuulda ja pööras niilid adwokatid poole.

„Wäga armulik teie poolt on mind kaasa kutsuda, aga — ma pean ennaft siiski sellest lõbust ilma jätma.“

Minult suure waewaga suutis Grunow oma pettumust warjata.

„Sohin ma selle tagasilükkamise põhjust teada, armulik preili?“

Inge seisis filmapilgu tahewahel, mis ta ütlemata pidi. „Teie kuulete, minu tütrele ei taha, sellest peab teile küll olema,“ hüüdis Helmbrecht naerdes, sellega Inget segaduseft wälja aidata püüdes. „Inge on juba lord niisugune, et ta ilma emata midagi ei tee, ma ütlesin teile seda juba ette, armas Grunow. Teie oleskite pidanud ennaft eitawa wastuse peale ette walmistama. Minu adikaasa aga purjepaadil sõitmisft wälja ei kannata; ta jääb merehaigeks, eks ju, küljeluu?“

Ta oli naife kõrwa rannakorwi istunud ja tema käest kinni wõtnud.

Proua Helmbrecht naeris. „Minu mehel on õigus, herra adwokat, mina ei kannataks seda wälja, ja ilma minuta ei taha ka Inge.“

(Särgneb.)

Kui — —

III. 2. 2.

Nad istusid kõik wäga mõnufalt ümber suure söögilaue, isa, ema, Fritz ja Hedda, üheltateist aastased kassid, Greete, wiieteist aastane, ja aasta noorem Karl.

Ema nõelus sukki, Hedda parandas omale wana pluuset, isa ja Fritz jagasid oma wahel õhtulehte, ja mõlemad nooremad potkisid üksteist ja tegid nalja, mille üle kõik naerfid. Ja õnnelikud olid nad ja enesega rahul, et nad päewakära järele jälle terwed ja rõmsad, ühestkoos laelambi all wõifid istuda.

Kui Fritz korraga pea liisalehe pealt üles tõstis, mida isa temale oli lugeda annud, ja läbi hammaste wilitstas, nagu see, kes õige ilusa ja üllatawa uudise leidnud.

„Mis siis on?“ küsis ema, wäikeft töökorwikeft oma ette tõmmates ja wõttis omale sealt uue nõela.

Fritz hirtwitas.

„Wält ja pauk, see oleks alles tore suutäis . . . kuulake korrats, lapsed!“

Kõik waatasid illesse, kui ta luges, nooremad unustasid oma nookimise ja kihistamise ja waatasid teistega ühes ajalehe peale.

„Miljonitepärijad! Üks waene perekond Stokholmis sai nende päewade sees ühe Amerika konsulid poolt teadeannimise, et üks paljude aastate eest Döuna-Amerikas wäljarännanud istanduse omanik, ligi tahe miljonid dollarist pärandust järele jättes, ilma ligemate pärijateta ära on surunud, mispärast see raha nüüd tema Rootsimaal elawatele sugulastele langeb. Ütõnneki miljonitepärija reisis lohe sinna, oma miljonist isiklikult wastu wõtma. . .“

Fritz wakis, seadis oma kõrget gummitraet ja ajas suu torusse, nagu oleks ta õige wäärtuslik uudist kuulutanud.

„Sellel mehel on hea reffida, niisuguse hea eesmärgi poole,“ pööras järsku isa ja püna kõusid tal palge. „Kas sa kuulsid, ema? . . . Õige kaks miljonid dollarit, need ei ole mitte niisugused kuldnad, nagu meil . . . ee, see on wiis korda niipalju meie wäike Rootsi raha järele . . . sina, naine — — see oleks alles asi, kui meil lord niisugune noos oleks!“

Ta pani oma ajalehe kõrwale ja nägi enese ümber ainult palawaid, õõguwaid nägusi.

„Ai, isa,“ karjus Hedda, oma pluuset, millel alles parem warukas puudus, nagu sõjalippu läbi õhu wehkid, „seal teen ma kaasa! Ja kõik need kassid sin topin ma enne ahju . . . hui . . . üksteise järele. Kõige enne see wastif roheline, mis praegusel ajal enam ühelegi mõislikule inimesele ei kõlba . . . siis sinise kotis käistega . . . wanaemalt päritud, wäljakaswanud koetud jaki . . . need wiletjad; odawad pluused . . . ja . . .“

„Na, na,“ ütles ema koshunult, „nii ei wiisata ometi mitte kõik korraga ära, seda wõib ju ka waestele kinkida ja . . .“

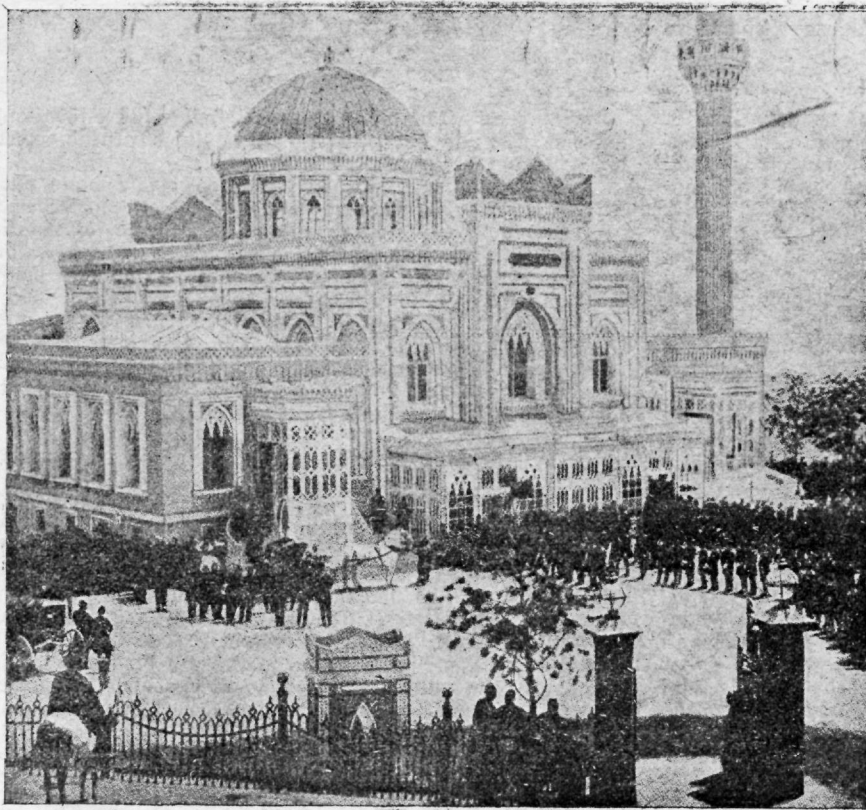
„Mina wistan ka,“ hõistas wiiteteistkümne aastane Greete sekka, „ja kuidas, lapsed! Meid ise walmis wuserdatud riideid ei kanna ma enam! Oh . . . ainult siid, sammet ja priilantsõrmused . . . oh . . . ja igapäew uus juuksepaal ja korpwekid mitte alla 5' kulduat nael, ja Hanny Ulster, selle waefese eest tahan ka muretseada . . . ah . . . ülepea ei waata ma enam kellegi peale, kes wäbemalt krahw ei ole. . . Kas sul ei ole sugulast Amerikas, isa? Wõtke korrats järele!“

Aga isa ei saanudki sõna.

Kõik karjusid läbisegamine, Fritz oma hiiglahäälega sai kõige enne sõnadõigust.

Oma ilusast, wäikeste wurrudega kaetud suud krimpstades algas ta:

„Mul on tõeste kahju teiest . . . riided, maiustused . . . niisugune kraam . . . seal ei pruugi ju sugugi miljonär olla . . . ee! Wilistada tahan ma . . . kõigile otse näosse; wilistada äri . . . palju äriomaniku . . . prokuristi . . . laialduadega Bibbecke peale . . . muud midagi, kui wilistada! Ja selle juures neile kõik see krempel jalge ette wiisata . . .“

Konstantinopolis. Sõjaministeriumi ees Numenia väljaastumise päeval.

nii . . . seal on teile teie siirup . . . ma kingin teile teie toreda kuupalga, ostke omale sarnane karupepa, ühes inimesega . . . oh . . . see oleks alles midagi, nii vilistada kõige peale, kes sind nõõrinud on!" . . .

"Fritz," manitses ema veel enam lohtunult kui enne, "häbene ometi! . . . Oh Jumal, seda ei teadnud ma sugugi, et sina seal äris nii wähe enesega rahul oled, ja . . ."

"Poisil on õigus," ütles isa nüüd haruldaselt energiliselt, "seda ei mõista sina, ema! Kui mul nii palju raha on . . . nii palju, et ma enam tööl ei tarwitaks ääri . . . wälk ja palk . . . siis muretseksin ma omale korra õhu . . . aga mõistlikult! Siis ei pruugi ma sugugi wilistada, nagu ühetseistkümneme aastane poisile, ainult ühe pilgu kingitsin ma oma piinajatele . . . ühe pilgu, ütlen ma teile, nii täieste ülEWalt olla, nii . . . ja . . . nii põlgliku, nagu minule nüüd igatord osaks saab, kui ma palga kõrgendamist ehl puhkeajast juttu teen . . . ehl . . . ah, see oleks alles lõbu, kui sealjuures siis üsna ükskõiksest ütelda wõiksin: "Teie wõite terwet juhatusi minu poolt terwitada, armsad ametiwennad. . . ja mina ei tule nüüd enam . . . ma tahan ennast nüüd täieste iludusele pühendada ja kunstile, ja . . . Oh, ma, ma tean juba, kuidas ma seda ütlen . . . ma tean seda juba!"

"Aga kuni esimeseni, kuni sa oma kuupalga kätte saad; pead sa ometi veel kannatlikult ootama, isa," arwas ema üsna murelikult.

Kõik naersid . . . naersid, wälkse ümarguse proua otse wälja.

"Noh, ema," kriiskas Heintz, "mis jaoks läheb meil siis veel isa kuupalga tarwis, kui meil miljonid on. Kas sa ei wõi siis sugugi rehlendada? Siis määrid sa minu wõilewad hoopis teisei, seda wõin ma sulle ütelda . . . ja mitte ainult worstrotsi . . . ja õhtul kartuleid ja heeringat, nagu täna. . . Ei ole midagi teha! Minult veel wahuweina jooma . . . na, ülepea . . . ratsutamisetunnid wõtan ma ja

reistma lähen ka, ja minu kooliõpetaja saab igast ilmataarest ühe waa-tekaardi . . . ah, poisid, see teeks alles lõbu!" . . .

"See tähendab, kui mina selle jao's raha annan, sina rumal jõmfitas!" ütles majaherra, metstikult oma ajalehega wehtides. "Õppima pead ja . . . studeerima . . . oh . . . küll ma sulle siis näitan, kuidas õppida waja . . . ja Greece läheb pensioni, kust ta omale suurisugu kumbed saab . . . ja Hedda ja Fritz peawad veel uute keelte kursused läbi õtma. . . mis wõite teie siis veel ülepea . . . mitte midagi ei wõi teie! Ja mina reisin . . . mina üsna üksi . . . estets Schweitzi, siis Rooma . . . Alshieri. . . ümber terve maailma, lõpuks ometi saab korra wälja . . . lõpuks neljakümne meie aasta järele üle piiri!" . . .

"Ilma emata?" küsisid Hedda ja Greece nagu ühest suust. "Muidugi ilma emata!" karjus ülesäritadud mees, ja seadis ennast paremine istuma ja waatas põlglikult sinna poole, kus enneaegselt wananenud naene küürus oma nõelumisetöö üle kumardas. "Ema wõib enesele kodu ka mõnufaste sisse seada . . . ühe teenija tüdruk . . . hoidku, kolm wõib ta neid omal p'ada ja wälja sõita rohelisesse . . . mina ei o'e ju siis enam tee peal ees! . . . Ja seda ütlen ma sulle, naene . . . see wana finine kleit läheb ka tulesse . . . selle wiskan ma ise sinna . . . ja need wastikud kõõgipõlled . . . ja pargikuued. . . ja paksud willased sukad . . ."

"Ja ometi . . . ja!" ütles majaproua üsna segaselt ja õnnetult. "Ära karju ometi mitte nõnda, isa!"

Ta oli oma nõelumisetöö langeda lastnud ja otsis ja kotas oma wana finise willase kleidi kullal, millel ta alles eila mõlemad warukad nii toredaste ära oli lappinud. Wästinud filmad aga ei näinud neid higiseid äritatud nägusi tema ümber. . . need waatasid kuhugile kaugele, kus midagi imeilusat pidi näha olema.

Fritz märkas seda unistawat, igatsewat pilku kõige enne, ja see, mida ta nüüd oma soowidest ütelda tahtis, suri tema huulte peal. Ta istus ema kõwale ja haaras kiireste wästinud naese maha langenud, kae oma pihku . . .

"Noh . . . wana daam? . . . Sina ei ole veel midagi oma soowidest ilmutanud. Lase ometi korra lahti! Mis tahaksid siis sina küll kõige enne, kui meie nii palju raha saame?"

Ema naeratas. See nägi peaaegu nagu andeks palumine wälja, see nõrk, haruldane naeratas.

"Wäljamagada tahaksin ma," ütles ta tasa, ja sirutas oma kae wälja . . . kaugele . . . kaugele . . . "wälja magada, ilma otsata ja eesmärgita, magada, kuni ma nii tugewaks saaksin ja wärskeks, et ma enam igatsust woodi järele ei tunneks . . . ja! Ja siis, keeta oma perekonnale . . . liha ja mune ja weini tubsile mehele . . . ja tädi Frieda tuleks . . ."

Ta ei rääkinud lõpuni, sest et ta ümber korraga kerdetawalt waitseks jäi. Slegi isa ei ütelnud ühtegi sõna, ainult seadis oma ajalehte seitse korda ühte ja sedasama wiisi kokku, ilka ilksteife peale.

Aga Greece wõttis ema teise kae, mis nii otswalt, igatsewalt läbi õhu oli rännanud ja rääkis trööstiwalt. "Mina tõusen hommikul juba kell wiis ülesse, ja muretsean enne kooliminemist kõige eest . . . see läheb üsna hästi! Siis wõib Hedda ka minugi pärast wara tööle minna . . . mina teen temale wõilewad walmis. Sina wõid magama jääda, ematene!"

"Ja muidugi," kinnitasid teised, "ema peab wälja magama . . ."

Wäike proua waatas oma ümber seisjate nägude peale, ja naljakas, nüüd ei olnud temal korraga enam seda soowi, magama minna. Tugewus ja jõutunne woolas ta esitels wäsinud liikmetesse.

Ja isa lüles, üles tõustes ja mõlemaid käsi juba halliks minewa naese õlaledele pannes: "On ometi suur õnn, et meie weel midagi pärinud ei ole, ema, ja, et minul tarwis ei ole teie juurest ära reisisida . . . see nägi ju esitels meie juures nagu mäss wälja . . ."

"Jah . . . suur õnn!" kordasid lapsed naerdes ja torm selle "Rui" pärast lõpes üleüldise juudlemisega, mis igasühele selgeks tegi, et nad nii täieste õnnelikud on, ilma miljoniteta . . . wõib olla, weel alles dieti õnnelikud!

Isand van Brandt'i kelmused.

III. Heino Sõmer.

Ah, mis minuga wäljamaalased tegid! Neid ei saati ma enam filma otfas!

Enne oli mul nendest teistfugune arwamine.

Ruid pärast Armand Pathe ja Mary d'Estrelle tutvust ei feedi ma wäljamaalasi.

Et teisa hoiatada, jutustan ma, mis minuga isand Pathe ja pr. Mary d'Estrelle tegid. . .

Ma olen — päris tõeste — kõige rahulikum ja waiksem inimene, — majaomanik, elan kapitali protsentidest ja olen harjunud igapäew tiigis luikeli söötmas kääta.

Seal istun ma pingil ja puhlan. . .

Minewal suwel, ühel ilusal hommikul, istun ma pingil peal, kui korraga minu juure noor prantslane tuleb, tsifindrit kergitab ja Prantsuskeeli ütleb:

"Wõin ma istuda?"

"Olge head," wastan ma temale samuti.

Prantslane istub ja hakkab sellest jutustama, et Amsterdam imetore ja ilus linn on.

Mina wastan Prantsuskeeli, sest et wähe oskan seda.

"Teie — ei ole prantslane?" küsib ta.

"Ei, ma olen hollandlane!"

Jutt läks edasi. Minu prantslane räägib hästi Hollandikeelt ja ütles mulle, et terwes minu olewuses midagi huwitawat, elawat, meelitatwat on ja et mind mu karakterliste näojoonte ja tarkade filmade pärast tingimata prantslaseks arwatakse!

Tema oletab, et ma kas õpetlane, luuletaja wõi ülesleidja olen!

Mina ütlesin talle tõtt, et — lihtsalt olen majaomanik, elan kapitali protsentidest ja armastan luikeli sööta.

Prantslane näis asjalik inimene olevat, ja nimetas oma nime — Armand Pathe — Pathe ärist Pariisis.

Rui ma seda ennem oleksin teadnud, mis äri see Pathe on!

Omas süütauses aga arwasin ma, et kaubamaja Pathe, — šokoladi wabrikandid ja wiinakauplejad on!

Meie rääkisime ilmast, luikede, neiudest. . .

Prantslane küsis minult: "olen ma naistefoo austaja?"

"Muidugi," wastasin ma, "iseäranis ilusaid neiusi!"

Siis wõttis ta taskust ilusa naisterahwa näopil'i wälja. Kas see neiu mulle meeldiwat?

"Wäga," wastasin mina, neiu nagu waadates. "See on teie abikaasa?"

"Ei," wastas ta lihidalt: "ei, tema armastab ühte teist!"

"Wäga kahju!"

Mul oli tõeste temast kahju, kui ta minu kõrwal kurwalt istus, ja ma tahtsin teda waigistada.

Korraga kargas prantslane püsti, pühkis pisarad ära ja hüüdis:

"Ma ütlen teile õigust, isand, see daam armastab teid!"

Mina tõusin korraga pingi pealt ülesse.

Inglise ohwitserite koolis.

"Mis see tähendab, noor inimene, tahate minuga naljatada?"

Ta waatas nukralt mu peale.

"Ma ütlesin õigust, isand, Mary d'Estrelle armastab teid! Ta tunneb teid ammu, igal hommikul waatab ta teie järele, kui teie siin pingil istute, ja on wäga kurb, et teie isegi oma pilguga teda ei austate? Teie tuletate talle tema unustamata muusika-õpetajat meelde, keda tema jumaldas. Aga ta suri ära! . . ."

"On see tõsi?" küsisin ma usumata.

"Päris tõsi. . . Tal on muusikaõpetaja surma üle tunnistus, ja ta armastab teid meelest! Ta saatis mind paluma teid, homme siia tulla ja selle pingi peale istuda. Tulge tingimata, isand, ma palun teid!"

Ta waatas minu peale nii kurwalt, rääkis nii mõjuwalt, et kõik mu kahtlused kadusid!

Mary! Misfugune tore nimi! Minu naine on lihtsalt — Lotte!

Ühesõnaga, ma usufin prantslast, lubasin homme siia tulla, aga ise läksin raamatukauplusesse ja ostsin Prantsuskeele grammatika ja sõnastiku.

Siis läksin ma habemeajaja juure, siis ostsin pudel lõhnaõli, tosin taskurätikuid, roheline kaelastdeme, paar kollaseid kingi, õlekibara — kõik, mis tarwis oli!

Silja õõni õppisin ma Prantsuskeelt, ei maganud kõige õõ, ja naine tahtis juba arsti järele saata.

Järgmisel hommikul, korralt ja lõbus, istufin ma pingil ja ootafin teda. . .

Mary lastis ennast kaua oodata. Wimaks tuli ta. Rena naisterahwas, pagan wõtaks! Ta istus naerdes

Mihkel Boip,
Tallinnast.
Sõjaväe- ja langenuid.

Paul Lõbus,
Tõstamaalt.
Seadmota kadunud.

Mart Berens,
Tõstamaalt.
Sõjaväe- ja langenuid.

Jakob Eisast,
Sangasteest.
Auto'ubri tegew. sõjaväes.

Dstar Tomson,
A. Wändraast.
Tegewas sõjaväes.

pingi peale, mina kergitassin kübarat, lumardassin ja istusin tema kõrval.

Teate, kui inimene juba 20 aastat abielus on ja daamidega „armastamise“ ära on unustanud, siis on see efitels väga raske! Ma ei teadnud, mis rääkida.

„Säna on ilus ilm, mademoiselle?“ küüsin ma wiimaks.

„Pardon, monsieur!“ sõistas tema.

„Ah, ma unustasin üsna ära, et ta parislane on! Ma otksin sõnastikust sõna „ilm“ Prantsuskeeli... Leidisin miniguguse naljaka ja ütlestin...“

Ta hakkas walguste naerma. Selgus, et ta hästi sõlanditeelt räägib. Meie hakkasime lobisema, ja wiitlime nii terve päewa ja õhtu ära. Teisel hommikul lubasime me tulla supelushoonele juure, kell 7.

Ma olin harjunud kell 10 illes tõusma... Aga sel hommikul jooksin ma nagu hullumeelne juba kell 7 koduni ära. Meie läksime ühes wette. Kui tore oli Mary supelushoones!... Siis jalutasime tund aega, ja wiimaks läksime paadiga sõitma. Ja siin see kõige hirmsam lugu sündisti!..

Sõtume paadis, lobiseme, — korraga, nagu weest, ilmus meie ette Armand Pathe, kargab meie juure paati, ahwardab ruskatega ja l rjub. Mina ei saa üheski sõnast aru, ja mõtlen, et ta armukadedusest lolliks on läinud... Tema haarab mul kraest sinni, mina wistan tale wastu pead sõnastiku, tema lükkab mind kõhust... Mina laotan tasakaalu ja kutun wette. Wististe oleksin ma ära uppunud, kui mitte kats meest mind wälja polets wedanud. Ma andsin kumbagile 3 franki...“

Sialgi enam ei näinud ma hr. Pathe ja prl. Mary't ja midagi ei kuulnud neist. Igagugust mälestust häwitada tahtes, müüsin ma sõnastiku, õigtübara, roheline kaelasideme ja kollased tingad ära...“

* * *

Siljuti läksin ma esimest korda Kintop'i kinematografi... Pole halb. Wõib mõnufalt istuda, sigarit suitsetada, aega wiita...“

Kõigepealt tuli kaajatõmbaw draama „Kangelase roos,“ kirjutanud Pathe.

Pathe? Kus ma niisugust nime olen kuulnud?

Siis mängiti „Arakadunud poja tagasitulek,“ kir. Pathe.

Sälle Pathe... Zmetuttaw nimi...“

Õpüks kanti ette komödia: „Sland van Brandi kelmused.“

Esimene akt: Kõrkusaamine.

Ma oleksin peaaegu minestusesse langenud, ja mul tuli Pathe nimi meelde...“

Wäike paks isand, kes näitelawal istus ja neidu ootas — see olin mina ise! Oh häbi!

Publikum naerab, aga mina olen walmis häbi pärast nutma!

Ilmub Mary, mina lumardan temale lõbusalt... Kas ma tõeste niisuguse loolina wälja nägin? Misjugune häbi! Misjugune häbi!

Teine akt: „Eratabinetis.“ Mina joon wiina, kallistan Mary't. Rõõduslikud olewused teewad seljataga mulle piffa nina, aga ma ei pane tähele...“

Publikum sureb naerust.

Kolmas akt: „Supelushoones.“ Ruid mis see politsei ootab? See on ju kõlblufeta! Tänu jumalale, et minu naine wällestes teatrites ei käi... Wastasel, korral oleks häda, lahutus, skandaal!

Wida edasi jutustada? Meie jalutus Maryga pärast supelust, meie sõit paadis; wette langemine — kõit see ilmus minu ette uueste, minu juureks häbits.

Meeletult tormasin ma teatri kassa juure, nõudes, et see naljamäng — näitelawal ära wõdetaks... Direktor ütles mulle paha sõna, mina andsin tale niisuguse hea kõrwakiilu, et ta parem film wälja ja maha kuktus...“

Ünneks — see oli klaasist film! Kassapreili segas wähele — mina kõin tal kats hammost wälja, teenril lõhkusin ma nina katti...“

Meie ümber kogus rahwast. Wiimaks ilmus politsei, ja mind nabiti kinni!

Rüüd on mul kaela peal suur profress. Mind sündisatatsje üleüldise rahu rikumises, wigastuste tegemises ja, jumal teab, weel milles muus...“

Ja see kõit mille pärast?

Sellepärast, et politsei meie juure Amsterdami niisugust kahte wäljamaalast, nagu Armand Pathe ja Mary d'Estrelle, on lastnud...“

Mina aga andsin sellest ajast enesele püha wande — mitte ialgi wäljamaalastega enam tegemist teha!

Uus ülesleidus!

Sõjamehe fulepea.

Kirjutab ilma tindita, lihtsalt palja weega. Hästi otstarbekohane sõjameestele.

Sind 30 kop.

Labu „Teaduse“ raamatukaupluses Tallinnas.

Tähtis raamat taskulampide tarwitajatele!

Ruiwad galwanielemendid.

Sind 30 kop.

Saada igas raamatukaupluses. Pealabu „Teadus“ Tallinnas.

Meie Maasi järgmine (125.) sõjanummer ilmub 7. jaanuaril.

Sergei Glendt,
kõrgeim Saarmaaht.
17 aug teadm. l. bunud.

Johannes Nurme,
Tallinnast.
Teist aastat tuleliinilt.

August Martinow,
Suuru w.
Tuleliinilt.

Meiksei Nemberg,
Tallinnast.
Tegewas sõjaväes.

Karl Eigi,
Rakverest. 2 forda haaw.
Tegewas sõjaväes.

Gemale tulepiirkonnast.

2. detsembril asusime wõgunitesse, suurtesse, punastesse „estmeie klassi kopeedesse.“ Et feltkond lõbusam, mahutati meest 43 eht ka rohkem kõige oma inventariga iga wõgunitesse. ja erarongiga algas kiire sõit eemale tulepiirkonnast, kus aastat pool wahwaste heideldud.

See kadus imekiireste: jaamad, linnad ja kubermang kubermangu järele, peaoegu kõik endistest sõitudest tuntud kohad, wahet tunda sai eht ainult sellest, et endistest rikkalikult einelaudadelt nüüd waewalt midagi rahakoti- ja maitsekohast leidfid.

No aga suurt muret ka see just ei sünnitanud, olid meil omal ju kõõgid kaasas ja kohad. Teewee keetjad ei saanud just mitte laiselda.

Peatasime suuremates jaamades, tihjendasime siin supikatla, seal teewee katla, ja sõit läks jälle aegawitmata. Ohtuti lendasid siit-sealt wõgunit walgustuferateid õhtu, mis sõjawäljal järele jäänud, ja siinseid elanikke küll imestuse ja ehmatusega täitfid.

Päewa 6 järele peatasime Mustamere kaldal R. linna jaamas, kus wõgunitest wälja kolisime, et lähemas ümbruses teekonnast wälja puhata. Meie bataljoni puhkufekohaks määrati M. küla — linnast umbes 7 wersta, L. kaldal.

Küla, kuhu õhtuks jõudisime, oli üsna suur, meil kannats see tõeste kui mitte just linna, siis alewi nime.

On siin kõik olemas mis tarwilit: koolid, kirik, kauplused, feltid, ühijused jne. Elumajad on kõik kiviist, suuremalt jaolt pilliroost aga ka kiwi- ja plekkatustega ühekordsed ehitused. Metsast ümbruskonnas ei ole ja sellepärast ka ei ainukestki puuehitust. Ahjusi kütakse, ja keedetakse, peaaesjalikult õlgebega ja heintega. Kohati ka wahel ajal mõedul turwastega ja kiwisüttega.

Jagamine siin endid peredesse ära, kuba kuhugile mahutus; siia 2-3, teistale ka 5-6 inimest. Wastuwõtmine oli wäga lahke, ainult kantselei ja haigemaja ruumi oli raske leida, mitte et sellekohaseid ruumisi poleks olnud, waid et neid asutusil keegi oma üsna heameelega näha ei tahtnud — olla wäga palju tähtsajaid alataja!

Külalastel on enamaltjuolt jõulad, kaidakse maitselelt ja puhtalt riides, niisamuti hoitakse elumajad puhtad ja korras. Toas suitsetamist ei sallid keegi.

Kuulid siin ei kaswatata, sellepärast pole siin ka meie „musta leiba“. Siinne „must leib“ on „walge“, nisu- ja kaerajahust. Sai on odaw, 10 kop. nael, niisamuti ka liha ja muud toidudained peale piima ja selle saaduste.

Puhkame ja lõbutseme kuidas külanaiste, laste ja wanastelega wõimalist. Pühapäewal tuli ka polgu muusikafoor sija, tegime paraadmarski, ja siis külanaistudega tantsima. Salm on ilus ja soe, lagedal murul tantsimisets kohane, ja

waewalt tuli kellegil kodumaa praegu oma kareda kilmoga meelde.

Õhtu oma pimeduse ja wisuga tegi pidutsemisega lõppu ja ajas kõik „haatadesse“ warjule.

Sanitar G. Prael.

Saunamees.

Pildike tuleliinilt.

Wotto:

Meie Mats oli saunamees,
Ja saun oli suure met a sees,
Ja saunalt seitse aient ees.

Ja kõi ta on, nii mitugi meest on sauna- isegi maja-peremehed, kellel enne kiwi ka ei olnud, mis omaks oleks wõinud nimetada. Nüüd on aga majaanika terwed linnad — muidugi on see terwe lupatus kõik ilusidne riiklik warandus ja kääb tihhipeale lihe peremehel käest teise kätte, kuid uues kohas on jälle uued majad ja uus omanik omanad teda ilma mingisuguse lauba eht tingimiseta. Need maaalused linnad on ka hirmus kallid, sest nende wäärtusi tunneb waenlaneigi ja läkitab siis õhu kaudu mingisugused kiunuwad elukad, kes majasti ja majaperemehi-peatfid purustama. . .

Harilikult elatakse ilka maa sees, isegi seal, kus külad ja majad läheduses on. Sellel elukohal on aga ka oma head küllid. Seal on palju soem elada, kui mõnes poollagunenud majas, ta on waenlase kuulide eest oma mitmekordsete palkidest lagedega kaetud ja waenlane ei märka ialgi palju niisugust maaalust sõjawäe seifukohta, waid juhüib oma 9-tolliste tule mõne tihhja lagunenud hoone pihta. Ka meie elame ihes niisuguses linnas. Ja peakste nägema, misugused algupärased uhted majad — muidugi seestpidi, meil on. Muidugi annab see asjaolu weel majadele imeliku wälimuse, et nad kõik ilma planeerimise komisjonita, meistri oma waba tahtmise ja maitse järele ehitatud on. Siin on aknaks mõne uhte parwiljoni, palloni mitnewärwiline klaasüks, seal jälle lihtne harilik aten. Ihes kohas on ühteks mõni tore poleeritud kapi üks, teises kohas ilustustega kaunistatud elumaja üks, kolmandas lauakütkidest koku löödud jne. On majasti, kus seintel isegi tapeet ei puudu. Ahjud on enamaste wälised ja ilma üheäralise ilustufeta, aga nad annawad niipalju sooja, et mahel õhtul kas wõid püksata magama wõid heita. Oi, kuba siis selle sooja mõjul wa' patuse ihu peal kui siipelgad siliwad. . .

Ka tarwilikud mööblid ei puudu majast, nagu: lauad, — toolid, pingid, kapid, magamistoaemeks on laudadest tehtud narid, on isegi kumutid. Leidub ka kallid õitwäerwi maalisi seintel. Ma arwan wist niisugune mööblitega tuba maksaks Tallinnas palju, kus korterit tulega otstakse ja nii mõnigi wiletsa korteri mees eht saab meie peale kadeda.

Ruid wabandage — meie ei tahaks heameelega wahetust teha, sest et meie peremees meile üütri juure ei pane.

Mituford päewas aurab laual teemasin, suur nõgine ämber — weneleaste camowapr. Neil on ju see „samowar“ esimene ja kõigeallim asi majas. Kui meil tahab noormees naist wõtta, muretseb ta kõigepealt enesele ilusa ja awara abielu woodi, weneleane niisugusest riistapuust suurt lugu ei pea, waid tema muretseb omale samowari. Teed jooime meie mituford päewas, nii tudas suhturt jätkub, sest see on peaaegu alaliselt soldati toiduaine. Suhturt ei tule meil ka palju millalgi puudust. Ei ole tarwis tema pärast suuri sabade lahinguid lüüa, waid teda tuualse meile ilma wae wata tarwiline jagu kodu kätte. Praegune linn on meil ka sellepoolest parem, et oma priiisau on. Warsti on kalliid jõulupühad. Tulewad meelde eelmised jõulud. Olime siis juba mõne hea kuu ilma saunata. Pühadeks ei tahtnud aga kudagi rojajeks ega mustaks jääda, sest tarwis oli wähemalt wälispidiseksti ennast puhastada. Soendamine siis seltsimehega wäljas lumehange otjas wett ja pesime seal-samas! endid — wähemalt iseoma teada — puhtaks. Täna wu jellewastu on päris korralik saun. Ja olete keegi kodumaal kadakase wihaga wihelnud? Di, küll sellega on mõnus anda. Ruhu ilka matsu paned, seal mõjub!

Ra seltskondlikes ja waimlikes elus on meil ka oma iseäraldused. Muidugi on need pidad tegemuse taalwedhtud liig üksluised ja igawad, aga neid peab katsuma kudagi ilka mõõda saata. Wahel proowime laulda. Sealjuures tuleb aga ilmsiks, et kõik poisimehe põlwe laulud peaaegu ära unustanud oleb. Ja kui laul ei lähe, siis puhume juttu — muidugi teada, nooreaja küla juttu — wõtame ka wahel päewasündmused käsile, ajame ifegi mõnikord poliitikat j. n. e.

Sellega ei taha aga keegi leppida, et Saša jõmm meile rahu pakub ja weel nii kauget meie maa sees on.

Ei enne saa rahu tehtud, kui ta pilad koiwad ja ta wastijed „kaskad“ meie maa piiridest wäljas!

Niisugune on siis seelord meie praegune elu, wähe igawawõitu, kuid mis sinna ilka parata — sõja aeg.

Mats on aga saunamees. Keerab mahorkajunni ette, paneb käed püstitastu ja käib wiiistades ümber sauna. Hommikul, kui külm on, ajab Mats suure pikatarwaga Siberi kasuta selga, tõmbab wildib jalga ja lähes loomi ta summa (muidugi hobuseid, sest teisi koduelulaid palju ei ole) ja teeb muud talist kodust majatööd. Kas' waresed kraak-juwad, et Matsil ilus maja pole ja tal naist ei ole, aga mis hoolib ta sellest — tal on ometi omapäralt soe saun — ta on saunamees . . .

Alg. Timm.

Tuleliinil. 20. detf. 1916.

Sõjameeste terwitused.

Saawatud Siberi kiitt August Piiper.

Gustaw Pru, 16. detf. 1916.

Terwitades R. Kaasik.

Meie Matsi järgmisel, 125., sõjanumril on
seinakalender 1917. aasta
peale kaafas.

Rah firi . . .

Dotame posti. Bigemale pooltundi seisame tekil ja waatame wahetwahel sadamajuu poole, kust iga filmapilt pidi aurupaat kirjakoomaga tulema. . . Wiimaks tuli. . . Laewale tulewad kirjad wiidatse esmalt ohwitserite jaoks, kes omad jaadetused ära wõtawad, siis toodakse meile. Täna on mul tundmus, et saan, sest ligemale kuu aega ei ole neid näinud, aga peaaft leht oma kodumaa uudistega. Weel pooltundi, ja ma istun nurgas „Dne-tuste ja kuritõsde“ kallal. Keegi weneleane wõtab mu kõrwa aset nii uudishimulise näoga, wäikest halli kirja ümbrikut trampitult kate wahel hoides. Juba ma teadfin, kust kül-jeft tuuleb puhuwad, aga ei teinud sellest lihtjast wäljagi, nagu ei kuuleks ma midagi.

„Semlät . . . olge head . . . sain kirja, esimene kirja. (Eht ta küll juba teift aastat kroonut teenib.)“ lugege . . . talle käest ja kas tõeste minule.“

„Noh, anna siis siia!“ (harilik nähtus, niisuguseid eten-dust juhtub siin igapäew).

Ma lasen adresifit filmad üle kää. Sm! . . . ja loen: „Tegewasse merewäesje. Tallinna. Madrusjele, kes kodu-maalt wäga wähe kirje saab.“ — — —

See oli kõik. Mil wiisil ta meie laewa sattus, oli wiift juhtumine, sest laewa nimigi oli tähendamata.

„On see siis sinule?“ algan ma uueste; „ja kellele ja niisuguse adresfi andsid.“

„Ei, ei — tft — teate, see on mulle, seda ütles mulle Andrei Sidorow, ma ei saa neid ülepea fugugi, ja adresfis ju seisab: sellele, kes wäga wähe saab. Lugege uueste . . . Nagu näete, see olen ju mina.“

Ma kordan adresfi.
„Noh, mina, mis mina . . . rebige lahti . . . kuuleme, mis kirjutab ja kellega siin tegemist on.“

Kirja lahti rebides, tuleb sealt õrnawärwiline paber ühes kena käekirjaga nähtawale.

„Kui kena paberile weel kirjutatud!“
„Kuule ja aja kõrwad lahti, ma algan.“

„Tundmata meremees! Wabandage! Ma soowin Teiega kirjawahetusesje astuda, kui sellega nõus olete . . .“

„Ja jah, see on õigus, lugege edasi.“

„. . . Ma usun, Teile kirjutawad wähesed, selle-pärast tunnete ka endid wäga äraunustatud olewat.“

„Tõsi, mis tõsi.“

„. . . Ma tahan Teile wäikeks trööstiks olla oma kirjadega, kirjutatan Teile omalt poolt uudiseid ja annan igasuguste küsimuste peale wõimalikul korral wastust . . .“

„Waat, see on tubli!“

„. . . Et teile aga meelelahutust tuua.“

„Peatage wähe.“ Ta lasseb pea norgu ja mõtleb.
„Algage uueste.“

„. . . Palun, kirjutage, kes ja kust teie olete, on teil omakseid, tuttawaid, sõpru. Olete õnnelik wdi õnnetu omas elus ja teenistuses. Ma olen 18-aas-tane neiu.“

„Stopp, stopp, mitme, mitme aastane?“ lähmas Iwan Larionow, nõnda on ta nimi, „wana . . . kui wana?“

„18-aastane.“
„Ah, ah kui nooruke, aga edasi.“

„. . . Kui Teile mulle omast elust täielikumalt tea-dustate, kirjutatan ka Teile pikemalt enesest. Loodan, et kirjawahetus meie wahel edeneb. Kirjutage ka minule oma täielik adresi.“

Jään ootama, terwitades
Tanja.“

„See on niüid siis, Iwan Larionow, kõik.“

„Suur tänu, suur tänu . . . kui noorukene!“

„Aga kas wastust kirjutame? Oled ja sellega nõus?“

Hakkame homme pihta.“

Tali.

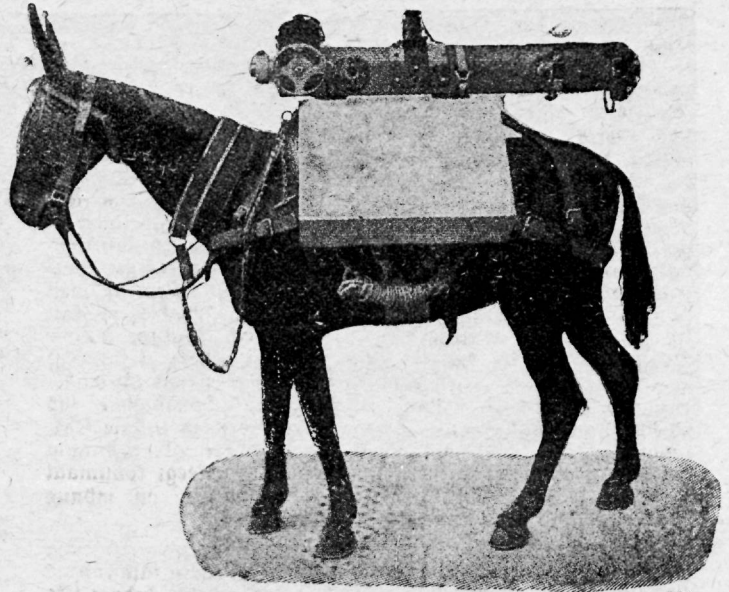
Wäljas on tali.
Tuislab ja fajas, ja mässab mis ime;
Ihm on täis surma ja häwitust —
kole ja pime.

Külm on ka wali.
Teekäijal raste on leida nüüd sihti,
Etsima digest teelt peab ta tihti.

See on ka tali.
Põues meil tujukub ja tuislab, kuid sureb
kõik ära;
Lumetuist matab meil kinni kõik kewade
kära,

Saatus on wali.
Zumal teab, kas me ka kewadet näeme,
Wdi eht wast haudagi lä'eme.

W. Jürisjon.

Italia väerinnal. Sobueesfel kuulipildujaga.

„Kirjutame, ma mõtlen õffel selle üle paremalt järele.“
„Aga tema adreß?“ küsib „peigmees-poiss“ ehmatades.
„Pole wiga, semlät, on küll,“ rahustan ma teda.

Järgmisel hommikul Jwan Varionowiga kokku puutubes,
küsün otsuse ja terwise järele.

„Kirjutame, ja lohe täna, kindlaste,“ wastab Jwan
Varionow. „Mõtlege, kellegi noore neiu kuju seisib terve dö
mu silmade ees, wist tema“ . . .

Õunaks oli meil maheda siuga kiri valmis, mille ta
ise, jalutama minnes, posti peale wiis. Wäl ei olnudki kiri
wist määratud kohale jõudnud, watas ta juba pikisilmi
wastust.

Kabus päewa paarikümmend. Wastus tuli, kaunis ilus.
Wahpeal ei olnud Sidorow aga laisklenud. Päewad
otsjad õppis tähti lugema ja kirjutama.

Eht mull küll weel kord wastus tuli kirjutada, aga
järgmisel korral saab ta sellega ise valmis. Õpib hoolega.
Kui mitte fee kiri, oleks meie Varionow itkagi kirjaostamata,
nüüd aga . . .

P. Masfatas.

Legewas laewawäes.

Seda ja teist sõjapäewilt.

Kudas nemad elawad.

Peab küll hästi lõbusa meeleoluga inimene olema, kes
meie praeguse elu-olu üle rõemu tunda wõiks. Umbes nii-
sugune, nagu see mees, kellel automobil üle sõites mõlemad
jalad alt ära löikas ja kes siis wäga turtis, et autojuht har-
junud wiisi järele hirmsa kiirusega ennem minema kihuta-
nud, kui tema, jalutu, temale selle eest . . . oma tänu oleks
wõinud awaldada.

Juuresolejate sellekohaste inestawate küsimuste peale
kõstnud see lõbus mees:

„Kudas ei peaks ma mitte sellele hülgawale autojuhile
tänu wõlgnema, kuna tema ometi vähem kui ühe minuti
jooksul mind minu konnafilmadest jädawalt wabastas?!“

Niisuguseid lõbusaid looduselapki tuleb ette, kuid ülihar-
wa. Ja need haruldased imeloomad suudawad isegi 30-kraa-

dilise külmoga werstapikkuses leiwasabas seistes rõemaste
wilet lasta, tuigi nälg kõhtu näpistab.

Teisifugune on lugu meie waenlaste juures.

Seal juba enam lõbusaid poisia ei ole, ja kui seal ka
juhtumisi mõni ülemalkirjeldatu taoline leidus, siis wiitid
tema ta oma fugalased — hullumajaske.

Kudas jatslased elawad ja kui hea nad enestel tunne-
wad olewat, selle kohta leiame nii mitmeski tõhsemast
ajakirjast teateid. Toome siinkohal nendest mõned wälja-
wõtted, neile omalt poolt „seletusi“ juure lisades.

Walged murjanid. Selle aasta 1. augustist ei
jaa ükski Saksamaa elanik omale nuudu seepi osta, kui ise-
äraltu seebitsheti abil.

Seebi „ports“ on 50 grammi ($\frac{1}{8}$ meie naela) kuu peale
inimesele näo ja käte pesemiseks, ja 250 grammi
(i. o. $\frac{5}{8}$ naela) pesu pesemiseks.

Sellel, kes wdi ja raswa puudusel fiiski maistada
tahab ja oma portsu „kinni pistab“, ei ole digust nõuda, et
temale uus seebitshet antaks.

Teatawaste lautas Saksamaa juba esimesel sõja-aastal
oma Afriika asumaad, kus mustad mehed ehk murjanid elafid.
Nähtawaste tahab nüüd Saksamaa oma „kasimata koda-
nikkude“ abil fiiski maailmale näidata, et tal murjanid itka
weel alles on.

Isamaalised habemed. Habemeajamiseks lähed
teatawaste seebipulbrit waja. Et seda head asja aga Sak-
samaal wähe on, siis oli waltisus sunnitud ka habemeaja-
mise ishetka sisse seadma.

Isheki järele on igal meestejoost kodanikul õigus ainult
üks kord kuus habemeajaja juures käia.

Kuid habemeajajad, kes seebipulbri saamiseks jahas pea-
wad seisma, leiawad ka sellegi peaaegu wõimatu olewat ja
paluwad oma kaaskodanikla, et need habet ajada ei lafets,
waid omal

„ifamaalise habeme“
kaswada lafetsid, nagu „Sannoweri Teataja“ oma üleskut-
ses tähendab.

Wdib omal juba ette kujutada, mis sugusteks bushme-
nideks ja hõtentoitideks Willem II pesematad ja karwafed
alamad warsti muutuwad.

Wiigilehest ülikond. Selleks et omale riideid
õmmelda ehk tellida, peab ka „keiserlikust riiete keshwalit-
seft“ isearaline lubatäht olema.

Falstaf. Shakespeare näidendite kuuljam naljatangelane.

Mõistatus.

Eiis ma sünnin ilmale
 Kui sul walu tehtakse,
 Kui mind R—ga alustad,
 Nime noorikule saad;
 Muudad aga I—ks ka,
 Ei siis kitsas ole ma;
 Tuleb m ja läheb I,
 Wõit siis saanud lewadel;
 Wõta m ja pane p,
 Siis sul olen kallite;
 Rikkal jõululaul sa
 Näed mind ikka s—ga;
 W—ga tugiks tarwitad,
 S—ga raswast wabastad.
 T. K.

Lubatäht antakse ainult sellele, kes keskwalitsuse agentidele „äranahtab“, et tal tdeste jeda wõdi teist riidetükk hädašte waja on.

Sel kombel püüab walitsus inimest õpetada, kõiki riideid nii kaua kanda, kuni nad närudena ihu pealt maha pudenevad.

Kellel aga riide ostmisets pealegi weel raha puudub, see wõib lubatähte wiigilehe asemel tarwitada.

Kuid ka lubatähaga ja raha eest antakse ainult walitsuse poolt kindlaks määratud arwul riidet.

Wastasel korral — tuhat marka trahwi.

Meie proudad ja daamid ei saaks seal kuldagi „klosh“ kuubest.

Uued joogid. Juulikuul awaldati Saksamaal seadus, mis kohwi ainult arstitähtede järele müüa lubab ja sealjuures „kõige wälsemal mõedul“.

Kõhe selle järele soowitas walitsuse hääletandja kohwi asemel „kõiksugu kõrwetatud seemnete teedist“ juua.

Tee asemel soowitati juba aprillikuul pohla, maasika, kase, ja muude taimede kuwatatud lehtede wedelikku juua.

Kõneldakse, wäga hea tee saab, kui tubliste ärakantud gummi-kalofs ära teeta.

Kõike jeda kolkku wõttes ja tähele pannes, et seal ka „lastele lubatud on paljajalu koolis täia“, peame küll arwamisele jõudma, et lõbusaid poisja Saksamaal wähem peab leiduma kui meil.

D m a w e r i

„Birsh. Wed.“ teatab:

„Meie hiljuti lahtunud peaministril on kah poeg. Ta nimetas ta kuberneriks ühte Poolama kubermangu, kusjuures temale sõidu- ja kolimiseraha anti. Kuna aga hra Stürmer noorem Poolamaale fakslaste juure kuberneriametit pidama sõita ei wõinud, siis määrati ta ühte Kest. Wenemaa kubermangu, kusjuures ta uued sõidu- ja kolimiserahad anti.“

Meie arwates ei oleks pealinna lehel sellest maksnud lausudagi: ega see peaministrile wõeras inimene polnud, waid oma lihane poeg!

Korteri wäljaloo simine.

Oli aeg, kus meistrid wabrikutes loofsi toime panid, tööliisi laudsel teel sundides loofi wõtma, ja sel kombel oma tasuid täitsid. Ka küladest loofsi wanu uurisid ja lõõtsapillidist...

Nüüd aga linnas — korteris!

Keege korteriomaniil sai pealinna parema koha. Üra-õites pani ta oma korteri, „kolm tuba ja köök“, loofi peale. Loofikoletis oli 50, pilethinnaks 20 rub. Kottu 1000 rubla „eesõquse“ eest.

Wõitja oli wäga õnnelik, aga ka kaotajad polnud wäga õnnetus: 20 rubla, mis raha see ka meie ajal on?

Kõnele ja lutt.

Inglismaal walmistatakse luttu, mis grammofooniga ühenduses seisawad. Kui asjatundmata wõjungeer sihuteft luttu lahti muukida katjub, astub grammofoon koha tegewusse, teeb rewolwripaugu häält ja pörutab:

„Käi wälja siit!“

Hea komme.

Inglismaal on mõnes linnas weel wanast ajast saadik kombeks linnaisasi nende walimise päewal ära kaaluda ja siis jälle, kui nad ametist lahtuwad.

Kaaluwähe on mõedupuuks, kui hästi ja truult linna-isa oma kohust on täitnud. On kaal wähenenud — tähendab see, et linnaisa hoolega ja auvalt on teeninud; on kaal aga suurenenud — tähendab, on linnapirula otjas raswafets läinud.

Ei tea, kui kord ka meie linnaisadega õige katset teeks?

Teed naisterahwale.

Ujalehtede sõnumite järele on ühe Wolga äärse linna statistikatomitee huwitawaid teateid sünnitamiste kohta wiimastel kuudel kogunud.

Sündinute seas on tütarlapsed suures enamuses, kuigi harilikult arwatakse, et sõja ajal rohkem poisja sündiwat. 100 lapse seas on 71 tütarlapsed.

Jagalpool, kuhu aga waatad, on naisterahwad wõimust wõitnud.

Raisterohwad nendest Afrika suguharudest, kes Europr sõjast osa võtavad.

Uus munder.

Esimene korraldus, mis tema poolt peale ametisse nimetamist anti, oli:

„Rutuge rätsep.“

Esimene küsimus, mis tema poolt kuuldi, oli:

„Misjugune karu on minule näo järel?“

See küsimus oli antud rätsepale. Wiimane pigistas ühe filma loomale, silmitades uut töötellijad igalt poolt ja teatas autoriteetlikult:

„Näo järel on teil sinine karu.“

„Teie arvate nii?“

„Tean kindlasti. Sinisest paremat juba välja ei mõtle.“

„Ommelge mulle siis sinine munder.“

Dma seisukorra järel oli uuel tellijal õigus sinise woodriga munderit anda.

„Homseks saab valmis?“ küsis ta rätsepa käest.

See oli teine küsimus, mis riik tema poolt kuulis.

Rätsep wangutas pead.

„Wõimata,“ ütles ta.

„Ülehomme?“

„Ei tudagi ei saa. Alles näbala pärast saab valmis. Ülehomme wõin ainult selga passima tuua . . .“

Tuli leppida.

Rätsep oli ainult rätsep ja ei mitte politikategelane, ja täitis oma lubaduse . . .

Täpisealt kahe päewa pärast tõi.

„Pisut laiawõitu,“ ütles tellija.

Rätsep naeratas ja wastas alandlikult:

„See tuleb harjumatuselt . . . Harjute ära ja seiate imehea olemat. Ojsetui walatud istub teil. Ülehomme toon jälle wiimast korda selga passima.“

„Ülehomme?“

Wari liugles uue tellija näo peale.

„Wõib olla, ehk saate warem valmis. Teate ju, misjugune meie kliima on. Täna sügise, homme kewade . . . Kas ei saaks rutem?“

Rätsep lahutas käsa.

„Wõistan,“ ütles ta osawõtlikult. „Wäga hästi isegi saan aru. Kui mitu korda olen ma juba niisuguseid tellimisi saanud. Teewad kiiret, kiiret, aga kui tood . . .“

„Mis siis?“ küsis tellija wahelt.

„Ei midagi. Ütlewad ainult: wii tagasi. Ei ole enam juba tarwis . . .“

Tellija oli ärritud.

„Kas siis enne ei saa?“

„Katsun. Aga ülehomme toon jälle selga passida. Omblema peab nagu kord ja kohus.“

Rätsep pidas jällegi sõna — tähtajal tõi ta selga passida.

Tellija nagu oli pilwis ja filmadest hellis tal nutrus.

„Passige ruttu selga!“ ütles ta karmilt.

„Silmapiik, filmapiik.“

Munder töötas suurepäraseks saada.

Tellija läks rõõmsamaks.

„Osawalt õmlete!“ kiitis ta rätsepat.

„Täname meelitama stufuse eest . . .“

„Osawalt, kuid kaua. Seni kuni õmlete . . .“

„Ei ole midagi parata. Parema kaua, kui halwaste. Siiski . . .“

Rätsep naeratas meelitawalt ja lisas juure:

„Siiski teen teile wäitse üllatuse. Teen päewa waremalt valmis. Ülehomme toon ära.“

Rätsep tõi tõeste munderi päewa waremalt ära, nagu teise selgapassimise juures oli lubanud.

Päew oli imeilus juhtunud, päike paistis nii rõõmsalt, nii lahtelt.

„Tulin!“ kuulis tellija.

Õnnsa tundmusega wõttis tellija püüsi . . .

Riid sõna suri ta huultele, sest et selsamal filmapiigul oma praegu fiskeastunud abilise kahwatanud nagu peeglik nägi.

„Mis on juhtunud?“ küsis ta taha, õnnetust aimates.

„Siin . . .“

Abiline ei õelnud muud midagi, ainult ulatas ajalehe.

Ta wõttis lehe, luges sõnumi läbi ja hakkas munderit sõnalausumata seljast maha wõtma.

Wõttis maha, pani kottu ja ulatas rätsepale:

„Wõtke . . .“

„Mi—mim—mispärast?“

„Wõtke, wõtke teile. Enam ei ole tarwis.“

Rätsep kuulas sõna.

„Alati peaaegu tuleb nii välja,“ ütles ta õhates.

„Waewalt jaad valmis, aga ei ole enam tarwis . . . Sic transit!“

Rätsep armastas ajalehete juhtkirje lugeda ja tundis sellepärast Ladinakeelt.

D. E. d' Dr.

Põrjas, kes togu Tallinna läbi reisis.

Esimene peatükk.

„Tead, sõber, ma tulin sinu juure õige tõkse nõuga,“ algas Landsmann ja pani korwi põrandale. „Rõigepealt. . . Mis sa arwad, mis siin korwis on?“

„Ei tea,“ wastas Saareots, ja tema näost oli juba näha, et ta tõeste ei tea.

„Waata!“

Saareots waatas ja jäi imestuse tõttu otse nagu keeletuks.

„Seldeke! Põrjas! Kas tõeste elus? Elus! Jumala eest, elus! Oh, sa mu kallike, kas sul mitte siin korwis paha ei ole? Näeh! Näeh! Näeh! Põrjas elus kohe itka teine. . . Näägi, Landsmann, kust sa ta said?“

„Kodust wanaema saatis. Maalt.“

„Wõta ta välja, tal on seal paha. Wõta ta välja, la! ta jookseb tuba mööda. . . Sooh, nii, nii. . .“

„Kena loom, eks?“

„Tore! Suurepäraline! Otse minu onutlitre nagu.“

„Oh, ja jumalute, tüll! Waat, hoowis ta alles jookseks. . .“

„Dota. Kas sa ei tahaks teha mitte ära osta? . . .“

Umbusalduse tipul.

"Teist niisugust umbuslikku inimest, nagu minu perenaine, ei ole ma ilalgi veel näinud!"
 "Noh, ja ilka liialdab!"
 "Sul ei või aimdustki olla. Jga lord, kui ta kellegile läht on annud, loeb ta tohe sõrmed üle, kas kõit veel alles on?"

Muidugi, ma võiks ta lihunikule kallist maha müüa, aga miks, kui sõber ise sult valmis ostma on."

"Dige."

"Ja siis. Sa oled suur rasva ja singi armastaja. Kui siga suureks kasvab, on sul rasva ja singi nii et sõõ võt iga päev!"

"Edeste, sa oled hea sõber! Palju tahad pörša eest?"

"Poolfada."

Saareots andis raha. Siis küsis:

"Uga fina oled niisama suur rasva ja singi armastaja, aga miks sa pörša ära müüid?"

"Asna lihtsalt. Kui minu lool wanaema arwab, et ma möbleeritud tubades seapörša illes kasvatada võin, siis ei või ma ju ometi wanaema meeleheaks teda ometi suudelda. Eht kus ma ta illes kaswatan? Loas? Kiwihoovi peal?"

Saareotsa nägu läks pilwe.

"Anna raha tagasi!" sõnas ta kiilmalt.

Sandsmanu wilistas.

"Pole nii lool ühti!"

"See on häbemata!"

"Kudas nii?"

"Ütle, kus ma su siga kasvatama hakkän? Mul on üks ainus tuba!"

"Miks sa warem selle peale ei mõtelnud?!"

Saareots jäi hoopis nutrats.

"Kudas sa mõtled!" kurtis ta. "Tuleb lihapaastu ajal, patub pöršast ja laulab kõitsugu laulust (ta neelas sülg) raswast ja singist, ning müüid nõuab weel, et ma selle peale oleks mõtelnud, kus siga pidada!"

"Uga sa müü ära," andis Landsmann nõu.

"Kellele?"

"Mina ostan ära."

"Sina?"

"Mina jah, Mina olen valmis sind, sõpra, kistkusest wälja aitama. Wõta 25 rubla."

"Häbemata! Lihase wenna eest annad 25 rubla!"

"Ara sõima. Mõttele, et ma sind peastan."

"Anna poolfada tagasi! Ole meheks!"

"Wõta näpust!"

Saareots wahtis tükk aega Landsmannile otša, siis ta peedi joonistust, siis pörša peale. Wiimaks pani ta sellele kahjurdemuga hea patju selga.

"Digu, kaskümmend wiis," sõnas Saareots lootusetalt. Saareots maksis raha, peitis pörša korwi ja sammus ukse poole. Lätel jäi ta peatama ja küsis:

"Kuuled, sa. Kas sa ei juhataks mulle mõnda oma tuttawat, niisugust, kes raswa armastab?"

"Käi kuradile! Eht, pea. Ripst ja Tuuletui."

"Tänan. Ma ütlen neile, et sina juhataksid."

"Kudas soowid."

Teine — sajas peatükk.

Sada esimene peatükk.

Kuu aja pärast said Landsmann ja Saareots kotta trepi peal jälle kokku.

"Kas Ripstku juures käisid?" küsis Saareots.

"Jah."

"Noh?"

"Niisama. Ripst saatis Kasiku juure, Kasit Turnitu juure, Turnit Kalliskivi ja Leonbergi juure, Kalliskivi..."

"Kas palju teenisid?"

"Üle paari tuhande."

"Uga pörša terwis?"

"Selle karjeera on läbi. Sealts tõusis. Ei kõlba enam.

Dilin unt. Ega's sa siga osta ei taha. Annan odawaste ära..."

Eugraf Dolstky järelle — ts.

Muinaslugu.

Wana-aasta öö. Ueg aastat jagab.

Muult mõned noored Maied, Mikud —

nagu ilka uudishimulikud —

on weel wäljas. Tallinn muidu magab...

Korraga on kuulda Loompealt heli:

Ma' Pikk Hermann jalga tõsta püüab

ja sealt üle raeleja hüüab:

"Hei, Paks Margareta, siin su weli —

laufa nälgas juba — kõht tal tühi!

Edufe, kui ei soowi minult lõdki,

mine karmeste Kik in die Kõki —

teeda kõrti — pühitsjeme pühi!"

Kuid Paks Margareta filmi õõrub

waatab kurtjalt kõrge Loompea poole,

nagu ootaks otša kõnewoole,

ja siis suu tal wastuse nii sõõrub:

"Hermann, oled lollits jäänud sina?"

Wõi ei tea sa weel, et lõpnud rahu

ja me linnast otša saanud jahu? —

Umber pea tõmba lumelina!...

Mööda läinud wanad head ajad,

otšas monopol ja otšas saiad;

linnarajad on ju liiga laiad —

tühjaks jääwad warsti pannid, pajad!..."

"Mul on warsti nälg ju waruks aga!"

Hermann kurdab weel, kuid Margareta

wastab: "Muidagi mul pole teeta —

rihma pinguta ja maga, maga!"

Mis jäi üle? Hermann koondas püksti,

urises ja une hõlma pugesi;

Margareta weel lord palwet luges,

uinus ta, sest igaw on ju üksi...

Mart Mardikas.

Matsi journal.

Aeg kaasa toonud uue vulli wahu. —
 Me wastafed, need igatsewad rahu.
 Nad ütlewad, et sõjasüüblased ei ole nemad,
 et nende eluwitšid ülesõidse wäga kenad.
 Kui aga neile järele ei anta
 ehk rahusooowi hoopis tähele ei panda,
 siis iialgi ei tehagi nad enam rahu,
 kas saagu nad, kui tahes palju lahju...
 Noh, küllap seba alles näeme,
 kas paluwad wõdi mitte!... Küllap näeme...

Kus aga tahes filmad lööd, kus waatab,
 seal spekulereitakse nii, et sa'atad.
 Ja, mõtle, see on juba enam veel kui ime,
 et spekulereimise aineks duumaliikme kõne.
 Waat', ninamees, see peidab kõne „keldri“
 ja tšensor waatab hoolikalt selle järgi,
 et lehtedes seal oleks walged kohad,
 kus kõnest tahetaks tuua mõned sõnad.
 Kuib kõne siiski sala, käsitirjas,
 mis enam veel kui suhtur kalliks hinnas,
 on ärimeestel spekulereida.
 Wast pärast, talši järel, alles ilmus ta.

Näe, pealinna linnapea sai walju noomituse
 ja toidukomitee juht tubli karistuse,
 et nende hool, see oli wäga must.
 Nüüd loodetak seal asjas muudatust.
 Ka meil on mitmed kõrgeb „ninad“,
 kel püüdeb, belda, ebatenad...
 Kas see ei aitaks asja nihutada,
 kui neilegi wast witsu siputada?...

Meil nuuskurijäi oli korra terve wägi,
 sest nendeta ei saanud wõimud läbi.
 Siis oli aeg, kus õitses nende töö.
 Nüüd kadunud nad, nagu üle öö.
 Ei ole üht, kes leiaks üles sala suhtu keldri,
 kes walwaks jahuwagunite järgi,
 kes saapad peiduurgastest toots lagebale,
 kes oleks hirmuiks marodeeridele...
 Wõib olla, nuuskur kaubalt wõtab „tolli“
 ja „tolli“ eest ei tee ta kolli,
 wõib olla, jalga jooksewad tal ise saapad...
 Mis, pagan, ja siis õitsib veel wõdi waatab?!

Meil sakjad pidasid end Balti pärisrahwaks
 ja eesklasti, noh, ülekligiselt rahwaks, kes seene
 otšas signenud metsas
 ja kelle jaoks Baltimaa liig kitsas.
 Nüüd hüüab aga Wanjka: „Teretere“!
 Sa tee, et saad siit üle mere!
 Sul pole siin, kui wõeral, maad,
 tee aga, et sa koju saad!...

Dr. Mina.

Dialog.

Jfand A. „Sa ei wõdi enesele ette kujutada, kui kurb ma olin, kui minu naine minu juurest ära jootkis!“
 Jfand B. „Aga sina ei wõdi enesele ette kujutada minu kurbust, kui minu naine minu juure jälle tagasi tuli!“

Järwewanate ja riigiwolikogu.

Sga uueaasta õõsel tõuseb ülemiste järwest wana hall mees ja küsib: kas Tallinn walmis.

Järwewanatest ei ole ülemiste järwes enam. Tallinn-lased wõiwad uueaasta õõsel rahulikult puhata.

Kunas ja miks ta meilt lahtus, ei tea.
 Praegu elab ta aga Neewas.

Wäga wõimalik, et sellepärast ongi kalad kallid, et meie tige järwe wanate lahtises wees ümber kolab.

„Times“i sõjawälja ülewaate kirjutaja arwab, et järwewanate ülemiste järwest Saksa weealuste paatide kartusel lahte putkas ja pealinna alla ujus, kus julgema arwas olewat. Mine tea.

Petrogradlastele on järwewanale aga suuremaks kurjaks, kui ta meile oli. Meil tüttas ta wärawaahsti ainult üks lord aastas, aga pealinnas ei anna ta riigiwolikogu wahile ühelgi päewal rahu...
 „On duuma juba omaga walmis?“ pärib ta.
 „Ei ole veel!“ wastab duumawaht.
 „Kudas ei ole veel?“

„Rahiwaaatamata projekta on veel nii palju, et kui need paberihinna eest maha müüa, siis ja, wanate, selle raha eest omale kõigepeenemasse wõerastemajasse numri wõitšid wõtta... Ja kui uus riigiwolikogu walida!... Mõttele, wanate, kui kalliks paber on, need projektid tuleks aga siis kõil uueste ümber kirjutada!... Kus ja sellega!... Veel hiljuti ladusime kolm päewa projekti hunituid ümber ja ajasime hiiri wahelt wälja... Oiditi juba mitu head asja jodib...“

„Ei ole siis, tähendab, veel walmis midagi?“
 „Ei ole, ei ole!“

Ja järwewanate kolib Neewasse tagasi, et oodata, millal Lauria paleele Soome lahte kaela saata wõib.

Kahju, et wanate meilt lahtus: Tallinn saab enne walmis.

Dr. Mina.

W i l l e m (peale selle, kui liitlaste itthameelne, otustam
vastus ta rahutempliti wälja paistanud, rahuinglile):
„Teie wõite ju minuga mitte nõus olla, aga mis jaoks
nii kõredalt minuga ümber käia?“

Oleks furnud olnud.

Ühel õõsel tuli Altpere Andres õue ja nägi, et keegi
mees tema rohuaias puu all seisib.

„Õhoo!“ mõtles Andres, „see on ju täieste waras,“
jooksis tuppa, wõttis püüsi ja andis mehele tuld. See
jõi aga liigutamata paigale! Andres ruttas imet vaatama
ja tema nägi, et see oma kuub oli, mille tema naine sinna
kuuwama oli pannud.

„Zumalale olgu kiitus ja tänu,“ õhtas hirmunud Andres,
„oleks mul nüüd kuub seljas olnud, siis oleks ma praegu
—jon.

Worst worsti wastu.

Kaks ninatarla (wanale emalesele, kes lambakarjaga
neile wastu tuleb): „Tere õhtust, lamba ema.“

Emale: „Tere, tere, mu armsad dinastalehesed! Kuhu
te, wäetamad, weel wastu õhtut lähete?“ —jon.

Mitte alati.

A.: „Kas teie poeg alati õlitab?“

D.: „Ei, ainult siis, kui ta räägib.“ —jon.

Mäherdune õnn!

„Kas tead ka, wanamees, sinu ülem waatas eila at-
naft wälja, kui ja mööda läksid.“

„Tean, tean. . . Ma esiteks ei näinud teda ja olesin
peaaegu teretamata mööda läinud. . . Õnneks aga sülitas
ta mulle pähe. . . ja ma märkasin kohe.“ —or.

Uus abinõu juukfeliõikajatel.

„Kuulge, mispäraft jutustate teie mulle Rasputinist
niifuguseid toledaid lugusi?“

„See tergendab mul tööd: teie juuksed tekitavad püsti
ja mul on parem neid lõigata. Ma teen nüüd alati nõnda.“

—or.

Ka midagi.

Rohkuni: „Teie ei ole abielus?“

Wanatüdruk: „Ei, aga üstford olen ma siiski a b i -
e l u w o o d i s m a g a n u d!“

Piltidega ilustatud ajakirja

Meie Matsi tellimiste wastuwõtmine 1917 a. peale on awatud.

Õija algusest weale „Seaduse“ kirjastusel ilmudes on „Meie Mats“ laialdastes ringkondades ruttu armsaks
saanud ja omale tuhandeid uusi lugejaid juure wõitnud, sellega kõigeloetawamaks aja kirjaks Cestis tõusnud.

Meie Matsi sijuks on ilusad pörawad romanid; Cesti sõjameeste kirjeldused sõjawälja elust, nende piibid
ja luuleusid; Cesti kirjaniitude algupäraseid tööd; lähemad uudisjutud ja segasõnumid sõjapäiwilt. Õija ajal
kuulmata kõrgeks tekitunud hindadest hoolimata ilmub igas numris rohkesti päewasirumuste tohaseid pilta kodu-
ja wäljamaalt.

Selle tõhse siju kõrwal lõbustab Meie Mats oma suhkruka, lihata ja küttepuideta jäänud lugejaid endist
wiisi, neile jõudumööda oma pilgete ja muigamistega, seda esimehe
tähtsuse, ja tarbeainete puudust tasuda piilibes.

Meie Mats räägib arusaadawalt rahwameeles ja teeb nalja rahwameeles!

Tellimise hind kättesaatmisega: aastas 5 r. 50 L., 6 kuu eest 3 r., 3 kuu eest 1 r. 60 L. Toimetusest ise
ära wiies: aastas 4 r. 50 L., 6 kuu eest 2 r. 30 L., 3 kuu eest 1 r. 30 L. Üksiku numri hind 15 kop.

Broowinnimärid 15-kopilalise margi eest.

Tellimisi wõtatakse wastu: Tallinnas, Seaduse raamatukaupluses Harju ja Kütikli uul. nurgal nr. 46/15.
Teistes linnades ja maal: kõigis raamatukauplustes.

Kirjalik tellimise aadress wälisistele tellijatele: г. Ревель, редакция журнала „Мейе Матс“. („Meie Matsi“
toimetus, Tallinnas).

Tellimistega palume rutata, et lehtede saatmises wähet ei tuleks!

N. B. Üksikute numrite ostjaid palume lahteste tähele panna, et neile ostmisel mõnda teist „Meie
Matsi“ nime- ja kujulist lehte meie lehe asemel kätte ei pistetaks.

Дов. воен. цензурою.

Wastutaw toimetaja Jakob Jaason.

Wäljaandja S. Muni.

W. Schiffer'i trükk, Tallinnas

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR